

โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตกาแฟของกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะลุ

ตำบลเขาทะลุ อำเภอเสวี จังหวัดชุมพร

๑. ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตกาแฟของกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะลุ

๒. เจ้าของโครงการ กลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะลุอำเภอเสวี จังหวัดชุมพร

๓. หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ

๓.๑ หน่วยงานหลัก : กรมส่งเสริมสหกรณ์

๓.๒ หน่วยงานสนับสนุน : กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

๔. หลักการและเหตุผล

จังหวัด "ชุมพร" เป็นเมืองกาแฟที่ได้รับการขนานนามว่าเป็น "บราซิลเมืองไทย" เนื่องจากมีพื้นที่ปลูกกาแฟพันธุ์ "โรบัสต้า" มากที่สุดในประเทศไทย โดยข้อมูลล่าสุดในปี ๒๕๕๘ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพรระบุว่า ชุมพรมีพื้นที่ปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้า ๑๒๕,๗๐๑ ไร่ โดยในอำเภอเสวี มีพื้นที่เก็บเกี่ยวผลผลิตมากที่สุด รองลงมาคืออำเภอท่าแซะ ชุมพรยังถือเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้ามากที่สุดของประเทศไทยในขณะนี้ มีผลผลิตเฉลี่ยปีละประมาณ ๒ หมื่นตัน แม้ว่าเมื่อปี ๒๕๕๗ ที่ผ่านมามีปริมาณผลผลิตลดลงเหลือประมาณ ๑ หมื่นตันเศษเพราะประสบปัญหาภัยแล้ง แต่ก็ยังเป็นจังหวัดที่ปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้ามากถึง ๘๐% ของประเทศ

ตำบลเขาทะลุมีพื้นที่ปลูกกาแฟเป็นอันดับหนึ่งของอำเภอเสวี และจังหวัดชุมพร แต่ในปัจจุบันกลับมีเนื้อที่ให้ผลผลิตลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเกษตรกรได้หันมาปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นทดแทนรวมทั้งการปลูกแซมในแปลงกาแฟ เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และทุเรียน เมื่อเริ่มให้ผลผลิตเกษตรกรจึงโค่นต้นกาแฟ แม้ว่าราคากาแฟในปีที่ผ่านมาจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ต้นทุนการผลิตก็เพิ่มขึ้น ทำให้ไม่สามารถจูงใจให้เกษตรกรปลูกต่อไป จังหวัดที่มีการโค่นต้นกาแฟมาก ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง และสุราษฎร์ธานี แม้ภาครัฐมีโครงการปรับโครงสร้างสินค้ากาแฟแบบครบวงจร เน้นลดพื้นที่เพาะปลูกและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ เพื่อให้ต้นกาแฟได้รับการดูแลอย่างเต็มที่ แต่ก็ยังไม่สามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตกาแฟได้ จากสถานการณ์ผลผลิตกาแฟต่อไร่ลดลง ต้นทุนการผลิตสูง และมีคู่แข่งผลิตกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มมากขึ้นหลายราย วัตถุดิบสำหรับการผลิตไม่เพียงพอต่อการผลิตและไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดผู้บริโภค และรองรับการเปิดการค้าเสรี (AFTA) ให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้

กลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะลุ เป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการพัฒนากาแฟแบบครบวงจร ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน ๙๖๗ ราย ซึ่งมีทุนเรือนหุ้นของกลุ่ม ๑,๒๘๖,๑๐๐ บาท ทุนดำเนินการ ๔๖.๘๘ ล้านบาท และดำเนินการผลิตกาแฟสำเร็จรูป (Instant Coffee) ภายใต้ชื่อ "เขาทะลุ" จำหน่าย เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตกาแฟของสมาชิกและสร้างความเชื่อมั่นด้านอาชีพให้เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟตำบลเขาทะลุ จึงจำเป็นต้องมีวัตถุดิบสำรองเพื่อรองรับการผลิต แต่เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะลุ ขาดเงินทุนหมุนเวียนในการสำรองวัตถุดิบเพื่อผลิตกาแฟสำเร็จรูป และอุปกรณ์เครื่องจักรเพื่อใช้สำหรับกระบวนการผลิตมีไม่เพียงพอ การพัฒนาด้านคุณภาพสินค้ากาแฟของกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะลุยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้หากกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะลุ มีเงินทุนหมุนเวียนในการสำรองวัตถุดิบเพื่อผลิตกาแฟและมีอุปกรณ์เครื่องจักรที่ทันสมัยจะสามารถพัฒนาคุณภาพสินค้าสามารถลดต้นทุนการผลิตซึ่งเกิดจากการบรรจุที่ไม่ได้มาตรฐาน อีกทั้งการ

ดำเนินโครงการจะทำให้สมาชิกในตำบลเขาทะเล อยู่ดีกินดี ชุมชนมีความเข้มแข็ง และสามารถนำไปปรับปรุงคุณภาพการผลิตกาแฟให้สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้

๕. วัตถุประสงค์

๕.๑ เพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟโรบัสต้าในระดับ การผลิต การตลาด แบบครบวงจรให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ

๕.๒ เพื่อพัฒนาคุณภาพกาแฟของกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเล ให้สามารถเพิ่มกำลังการผลิตและยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานระดับสากล

๕.๓ เพื่อเพิ่มทุนหมุนเวียนสำหรับธุรกิจรวบรวมกาแฟสารในการสำรองวัตถุดิบในการผลิตกาแฟคั่วบด

๖. เป้าหมาย

๖.๑ อบรมและจัดทำแปลงกาแฟคุณภาพต้นแบบให้กับเกษตรกรนาร่อง จำนวน ๑๐ ราย

๖.๒ อบรมให้ความรู้การปลูกกาแฟคุณภาพแก่เกษตรกรขยายผล จำนวน ๑๕๐ ราย

๖.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟผลสำเร็จรูป ๓ IN ๑ โดยสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ร้อยละ ๑๐

๖.๔ อบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการตลาด จำนวน ๓๐๐ ราย

๗. วิธีการดำเนินการ

๗.๑ กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตกาแฟ

คุณสมบัติผู้ที่เข้าร่วมโครงการ

๑. เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเล
๒. ไม่ร่วมโครงการเก่า
๓. ไม่เป็นสมาชิกผิดสัญญาเงินกู้
๔. ไม่อยู่ในเขตป่าสงวน

๗.๑.๑ **กิจกรรมการอบรมเกษตรกรนาร่อง** เป็นการอบรมให้ความรู้กับเกษตรกรสมาชิกที่มีความตั้งใจและต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในโครงการฯ โดยการฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกกาแฟให้แก่เกษตรกรนาร่อง จำนวน ๑๐ ราย ดำเนินการโดยกรมวิชาการเกษตรร่วมกับกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเล

๗.๑.๒ **กิจกรรมจัดทำแปลงกาแฟต้นแบบ** ดำเนินการจัดทำแปลงนาร่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟและลดต้นทุนการผลิต ทำให้กาแฟที่ผลิตได้มีคุณภาพดี เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยดำเนินการจัดทำแปลงละ ๑ ไร่ ต่อเกษตรกรนาร่อง ๑ ราย ด้วยวิธีการตัดพื้ต้นทำสาว การจัดการดิน และการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ รวมทั้งการปฏิบัติตามหลักเกษตรที่เหมาะสม ดำเนินการโดยกรมวิชาการเกษตร

๗.๑.๓ กิจกรรมการอบรมเกษตรกรขยายผล หลังจากเกษตรกรนำร่องดำเนินการจัดทำแปลงด้วยตนเองจนเห็นถึงผลสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว นอกจากจะนำไปขยายผลในพื้นที่ดินของตนเองแล้ว เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง สมาชิกของกลุ่มฯ ทำให้เกิดความสนใจโดยกิจกรรมเป็นการอบรมให้ความรู้ และร่วมแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์กับเกษตรกรนำร่อง โดยคัดเลือกเกษตรกรสมาชิกกลุ่มฯ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรม ปีละ ๕๐ ราย จำนวน ๓ ปี รวมเป็น ๑๕๐ ราย ซึ่งเกษตรกรต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในโครงการฯ ดำเนินการ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเล

๗.๒ กิจกรรมพัฒนารูปร่างภาพของสถาบันเกษตรกร

๗.๒.๑ กิจกรรมด้านการผลิตดำเนินการพัฒนาปรับปรุงโรงงานแปรรูปเดิมให้มีอุปกรณ์ที่ทันสมัย และสามารถรองรับการผลิตกาแฟในพื้นที่กลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเล หมู่ ๕ ตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟ ๓ IN ๑ โดยจัดซื้ออุปกรณ์ได้แก่ เครื่องบรรจุของอัตโนมัติ และวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตกาแฟ ๓ IN ๑ ซึ่งการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัย จะสามารถลดต้นทุนการผลิตจากการสูญเสียกาแฟสำเร็จรูปของละ ๐.๕ - ๒ กรัม เนื่องจากเครื่องบรรจุของอัตโนมัติเดิมไม่มีมาตรฐาน ซึ่งหากใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัยจะสามารถลดการสูญเสียได้เฉลี่ยปีละ ๕๕.๐๔ ตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๖.๖ ล้านบาท ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ร่วมกับกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเล

๗.๒.๒ กิจกรรมด้านการตลาดการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิก ด้านการตลาด โดยการเริ่มต้นจากต้นน้ำไปปลายน้ำ วิทยากรให้ความรู้จากการคัดเลือกต้นพันธุ์ การดูแลรักษา การเก็บผลผลิตกาแฟ เป้าหมายปีละ ๑๐๐ ราย จำนวน ๓ ปี รวม ๓๐๐ ราย เพื่อให้สามารถทราบถึงความต้องการ กาแฟในท้องตลาด คุณภาพกาแฟ แนวโน้มตลาดการบริโภค การตลอดถึงผลประโยชน์ในการรวมกลุ่ม เพื่อให้การต่อรองราคากาแฟที่มีราคาขึ้น

๗.๒.๒.๑ ประสานงานเครือข่ายผู้ผลิตกาแฟ และจัดทำเงื่อนไขต่างๆ

๗.๒.๒.๒ เจรจาและตกลงทำสัญญาการซื้อขายในรูปแบบ Contract Farming

๗.๒.๒.๓ ประสานงานกับผู้ประกอบการจำหน่ายกาแฟสำเร็จรูปตามกลไกตลาด

๘. ระยะเวลาโครงการ ๗ ปี

๙. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาโครงการ ๗ ปี นับตั้งแต่ได้รับอนุมัติโครงการได้รับเงินโอนจากกองทุน FTA

๑๐. งบประมาณ

ขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร เป็นเงินอุดหนุนจ่ายขาด และเงินยืมปลอดดอกเบี้ย รวม ๒๒,๔๔๖,๔๔๐.๐๐ บาท ดังนี้

๑. เงินอุดหนุนจ่ายขาด จำนวน ๒,๕๑๔,๐๔๐.๐๐ บาท ดังนี้

๑.๑) กรมวิชาการเกษตรจำนวน ๑,๙๒๔,๐๐๐.๐๐ บาท

- สำรววจวิเคราะห์/จัดทำแปลงต้นแบบ ๑,๗๔๑,๑๒๐.๐๐ บาท
- การติดตามให้คำแนะนำปรึกษา ๑๘๒,๘๘๐.๐๐ บาท

๑.๒) กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน ๓๒๓,๘๘๐.๐๐ บาท

- อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตและขยายผล ๑๒๖,๖๐๐.๐๐ บาท
- การติดตามให้คำแนะนำปรึกษา ๑๙๗,๒๘๐.๐๐ บาท

๑.๓) กรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน ๒๖๖,๑๖๐.๐๐ บาท

- อบรมให้ความรู้ด้านการตลาด ๑๗๕,๘๐๐.๐๐ บาท
- การติดตามให้คำแนะนำปรึกษา ๙๐,๓๖๐.๐๐ บาท

๒. เงินยืมปลอดดอกเบี้ย จำนวน ๑๙,๙๓๒,๔๐๐.๐๐ บาท ดังนี้

๒.๑) เงินทุนหมุนเวียนซื้อกาแฟดิบ ๖,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

๒.๒) จัดหาอุปกรณ์

- เครื่องบรรจุของอัตโนมัติ ๑๐,๒๗๒,๐๐๐.๐๐ บาท

๒.๓) เงินทุนหมุนเวียนซื้อวัสดุ

- ม้วนฟิล์มบรรจุกาแฟสำเร็จรูป (๒ เดือน) ๒,๓๕๐,๐๐๐.๐๐ บาท
๙๔๐ ม้วนๆ ละ ๒,๕๐๐ บาท
- ซองบรรจุกาแฟสำเร็จรูป (๒ เดือน) ๙๘๒,๘๐๐.๐๐ บาท
๓๒๗,๖๐๐ ซองๆ ละ ๓ บาท
- กล่องกระดาษ (๒ เดือน) ๓๒๗,๖๐๐.๐๐ บาท
กล่องกระดาษ ๑๘,๒๐๐ ใบๆ ละ ๑๘ บาท

๑๑. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑๑.๑ กลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะลุ สามารถลดต้นทุนการผลิตกาแฟ ๓ IN ๑ ของกลุ่มเกษตรกร ลดลงร้อยละ ๑๐

๑๑.๒ สมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้จากการจำหน่ายกาแฟสารเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕

๑๑.๓ กลุ่มเกษตรกรสามารถรวบรวมผลผลิตกาแฟเพื่อแปรรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕

๑๑.๔ เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ด้านการผลิตและการตลาดสินค้ากาแฟเพิ่มขึ้น

๑๒. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑๒.๑ สามารถพัฒนาคุณภาพกาแฟของกลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะลุให้ได้มาตรฐานระดับสากล

๑๒.๒ สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า

๑๒.๓ สามารถส่งเสริมและพัฒนากาแฟเขาทะลุให้เป็นที่ต้องการของตลาดและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

๑๒.๔ สามารถรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟโรบัสต้าระดับการปลูก การผลิต การตลาด แบบครบวงจร

๑๒.๕ สามารถแปรรูปผลผลิตกาแฟไปสู่ความหลากหลายต่อผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ

๑๒.๖ สามารถลดผลกระทบจากการเปิดตลาดภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน

แผนปฏิบัติงานโครงการปรับโครงสร้างสินค้ากาแฟ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒- ๒๕๖๘

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ																			
	ปี ๒๕๖๒		ปี ๒๕๖๓												ปี ๖๔	ปี ๖๕	ปี ๖๖	ปี ๖๗	ปี ๖๘	
	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค						
๑. ประชุมชี้แจงหน่วยงานและจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน		↔																		
๒. กลุ่มเกษตรกรฯ ติดตั้งเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ในการแปรรูป		↔	↔																	
๓. กลุ่มเกษตรกรฯ ดำเนินการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าธุรกิจกาแฟ		↔	↔	↔																
๔. กลุ่มเกษตรกรฯ ดำเนินการส่งเสริมพัฒนาธุรกิจ พัฒนาผลิตภัณฑ์		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔							
๕. เชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจและการส่งเสริมการขาย		↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔							
๖. ติดตาม นิเทศงาน และประเมินผล																				
๗. ส่งคืนเงินกู้งวดที่ ๑ (ปี ๖๔)																				
๘. ส่งคืนเงินกู้งวดที่ ๒ (ปี๖๕)																				
๙. ส่งคืนเงินกู้งวดที่ ๓ (ปี๖๖)																				
๑๐. ส่งคืนเงินกู้งวดที่ ๔ (ปี๖๗)																				
๑๑. ส่งคืนเงินกู้งวดสุดท้าย (ปี๖๘)																				

1,993,240 บาท

2,989,860 บาท

3,986,480 บาท

4,983,100 บาท

5,979,720 บาท

แผนการคืนเงินโครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตกาแฟ
ของกลุ่มเกษตรกรทำสวน เขาทะลุ จังหวัดชุมพร

งวดที่	วันครบกำหนดชำระ	จำนวนเงิน (บาท)
๑	๒๑ มกราคม ๒๕๖๔	๑,๙๙๓,๒๔๐
๒	๒๑ มกราคม ๒๕๖๕	๒,๙๘๙,๘๖๐
๓	๒๑ มกราคม ๒๕๖๖	๓,๙๘๖,๔๘๐
๔	๒๑ มกราคม ๒๕๖๗	๔,๙๘๓,๑๐๐
๕	๒๑ มกราคม ๒๕๖๘	๕,๙๗๙,๗๒๐
รวม		๑๙,๙๓๒,๒๔๐.๐๐